

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ

Бакалавр
(освітній ступінь)

Кафедра політичних наук і права

«Затверджую»

Голова НМР факультету
урбаністики та просторового
планування/

 /Алірза МАМЕДОВ /
«_28_» /серпня_ 2024

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

ОКФ 2 Історія зарубіжних політичних вчень

(шифр та назва освітньої компоненти)

Шифр	назва спеціальності, освітньої програми
052	Політологія, Політичний менеджмент

Мова викладання: українська

Розробник:

Світлана Власівна Стеценко, кандидат історичних наук, доцент

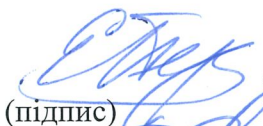
(прізвище та ініціали, науковий ступінь, звання)

(підпис)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри політичних наук і права
Протокол № 2 від «28» серпня 2024

Завідувач кафедри

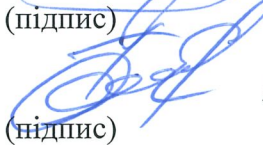

/Євген ПЕРЕГУДА /

(підпис)

Схвалено гарантом освітньої програми

Гарант ОП

/Юлія БАЄВА /

(підпис)

Розглянуто на засіданні науково-методичної комісії спеціальності 052 «Політологія»
Протокол № 1 від «28» серпня 2024

ВИТЯГ З РОБОЧОГО НАВЧАЛЬНОГО ПЛАНУ

Шифр	Назва спеціальності, освітньої програми	Кількість кредитів ECTS	Кількість годин						Кількість індивідуальних робіт				Форма контролю	Семестр	Погодження заступником декана факультету	
			Всього	Аудиторних /				Самостійна робота /	КП	КР	РГР/ Конт. роб.					
				Разом/	у тому числі											
					лекції	лаборатор	практичні									
Денна форма навчання																
052	Політологія. Політичний менеджмент	3	90	50	20		30	40				1	залік	1		
		4	120	60	30		30	60				1	іспит	2		
Заочна форма навчання																
052	Політологія. Політичний менеджмент	3	90	26	6		20	64				1	залік	1		
		4	120	32	8		24	88				1	іспит	2		

Анотація. Мета та завдання освітньої компоненти.

Мета: набуття студентами новітньої системи політико-правових знань на основі ґрунтовного вивчення світової цивілізації: уявлень, поглядів, теоретичних концепцій про політику, державу, право, а також формування громадянської політичної культури.

Завдання: ознайомлення з предметом, об'єктом, методами та функціями історії зарубіжних політичних вчень; висвітлення основних етапів розвитку політичної думки через реферування основоположних праць політичних мислителів та діячів від часів Стародавнього світу до сьогодення; формування навичок критичного мислення, каузального підходу щодо політичних реалій, викликів новітньої архітектури світової геополітики в умовах російсько-української війни; усвідомлення принципу плюралізму як засадничого методологічного принципу політологічних досліджень та наявної множинності всього спектру наукових трактувань.

Робоча програма містить витяг з робочого навчального плану, мету вивчення, завдання, компетентності, які має опанувати здобувач, програмні результати навчання, зміст курсу, тематику практичних занять, вимоги до виконання індивідуального завдання, шкалу оцінювання знань, умінь та навичок здобувача, роз'яснення усіх аспектів організації освітнього процесу щодо засвоєння освітньої компоненти, список навчально-методичного забезпечення, джерел та літератури для підготовки до практичних занять та виконання індивідуальних завдань. Також програма містить основні положення щодо політики академічної доброчесності та політики відвідування аудиторних занять.

Пререквізити: на основі загальної середньої освіти.

Посилання на сторінку електронного навчально-методичного комплексу дисципліни: <https://org2.knuba.edu.ua/course/view.php?id=2610>

Компетентності здобувачів освітньої програми, що формуються в результаті засвоєння освітньої компоненти

Код	Зміст компетентності
Інтегральна компетентність	
ІК	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у політичній сфері, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, із застосуванням теорій та методів політичної науки.
ЗК 1	Знання предметної області та розуміння професійної діяльності.
ЗК 3	Здатність бути критичним і самокритичним.
ЗК 7	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя
СК 1	Здатність використовувати категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки.
СК 2	Здатність застосовувати політологічне мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем у політичній сфері на основі опанування класичної та сучасної політичної думки.
СК 4	Здатність застосовувати інструментарій нормативної та емпіричної політичної теорії, політичної методології, порівняльної та прикладної політології, міжнародних та глобальних студій у фаховій діяльності.
СК 6	Здатність аналізувати публічну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні.
СК 9	Здатність презентувати результати теоретичних і прикладних досліджень для фахівців та нефахівців.

Програмні результати здобувачів освітньої програми, що формуються в результаті засвоєння освітньої компоненти

Код	Програмні результати
ПР7	Розуміти історію, закономірності та етапи розвитку предметної сфери політології, знати її цінності та досягнення.
ПРН9	Вміти застосовувати політологічне мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем у політичній сфері на основі опанування класичної та сучасної політичної думки.
ПРН10	Вміти описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах
ПРН14	Застосовувати теорії та методи прикладної політології, політичних комунікацій, спеціальних політологічних дисциплін у професійній діяльності.

Зміст курсу

I СЕМЕСТР

Змістовий модуль 1.

Предмет, об'єкт, методологія дисципліни. Політична думка Стародавнього світу, Греції та Риму.

Тема 1. Теоретико-методологічні засади «Історії зарубіжних політичних вчень».
Семінар 1

1. Предмет «Історії зарубіжних політичних вчень».
2. Методологічні засади «Історії зарубіжних політичних вчень».
3. Основи наукової періодизації «Історії зарубіжних політичних вчень».

Тема 2. Політична думка Стародавнього світу.
Семінар 2

1. Політичні ідеї Стародавнього Єгипту та Месопотамії.
2. Особливості політичних ідей Стародавньої Індії.
3. Політичні вчення Стародавнього Китаю.

Тема 3. Політична думка Стародавньої Греції: політичне вчення Платона.
Семінар 3

1. Логіко-понятійне обґрунтування політики мислителями античності.
2. Політичне вчення Платона:
  - 2.1. Платон про виникнення держави, її сутності та влади.
  - 2.2. Еволюція форм державного правління та шляхи переходу до ідеальної держави.
  - 2.3. Платон про власність, соціальну структуру, політичний устрій в ідеальній державі.
  - 2.4. Політика як знання і мистецтво.

Тема 4. Політична думка Стародавньої Греції: політичне вчення Аристотеля.
Семінар 4

Презентація результатів реферування першоджерел. Платон «Держава», Аристотель «Політика»

Семінар 5

1. Аристотель про методологію побудови політичної теорії.
2. Політична сутність людини.
3. Аристотель про досконалий державний устрій.
4. Аристотель про виховання людини.

Тема 5. Політичні вчення Стародавнього Риму.
Семінар 6

1. Сутність політичного життя римського суспільства.

2. Політичне вчення Цицерона.

Семінар 7

1. Політичні ідеї римських стоїків. Політичне вчення Сенеки.
2. Сутність політичних поглядів римських юристів.

Тема 6. Політичні вчення доби Середньовіччя.

Семінар 8

1. Історичні, економічні та суспільно-політичні умови виникнення християнства.
2. Політичні погляди Аврелія Августина.
3. Фома Аквінський та його політична доктрина.
4. Політична концепція Марсилія Падуанського.

Семінар 9

Модульний контроль. Тести.

Змістовий модуль 2.

Історія політичної думки періоду Відродження та початку Нового часу.

Тема 7. Політичні вчення доби Відродження та Реформації.

Семінар 10

1. Політичне вчення Нікколо Макіавеллі.
2. Вчення Жана Бодена про державу.

Семінар 11

1. Соціально-політичний зміст реформаторства М. Лютера, Т. Мюнцера, Ж. Кальвіна.
2. Томас Мор і Томасо Кампанелла – класичні представники утопічного соціалізму.

Тема 8. Політичні вчення Західної Європи на початку Нового часу. Політична думка революції XVII ст. в Голландії.

Семінар 12

1. Вчення Гуго Гроція про державу і право.
2. Політичне вчення Бенедикта Спінози.

Семінар 13

Захист, презентація індивідуальних завдань.

Тема 9. Політичні вчення Західної Європи на початку Нового часу. Політична думка революції XVII ст. в Англії. (4 години)

Семінар 14

1. Політичне вчення Томаса Гоббса.
2. Лібералізм Джона Локка.

Семінар 15

Залік.

II СЕМЕСТР

Змістовий модуль 3.

Особливості політичної думки Просвітницької доби.

Тема 10. Просвітництво як культурно-ідеологічний та суспільно-політичний рух.

Семінар 16. Просвітництво як культурно-ідеологічний та суспільно-політичний рух. Французьке Просвітництво:

1. Французька політична думка доби Просвітництва.
2. Політичне вчення Шарля-Луї Монтеск'є.
3. Концепція «суспільного договору» Жан-Жака Руссо.

Тема 11. Північноамериканська політична думка Просвітницької доби.

Семінар 17. Північноамериканська політична думка Просвітницької доби:

1. Ідеї демократичного устрою держави та народного суверенітету у вченнях Б. Франкліна, Т. Пейна і Т. Джефферсона.
2. Політичні концепції централістів-федералістів Дж. Адамса, А. Гамільтона і Дж. Медісона.

Тема 12. Політико-просвітницька думка Англії.

Семінар 18

1. Економічні засади політичної філософії Адама Сміта.
2. Вікторіанський лібералізм Джона-Стюарта Мілля.

Змістовий модуль 4.

Політико-правова думка Західної Європи (від доби Великої французької революції до кінця XIX століття).

Тема 13. Політичні вчення доби Великої французької революції.

Семінар 19

1. Загальна характеристика передумов та сутності Великої французької революції.
2. Едмунд Берк – основоположник класичного консерватизму.
3. Критика революції у політичній концепції Ж. де Местра.
4. Політичне вчення Б. Констана.
5. Політичне вчення Ж.-М. Кондорсе.

Тема 14. Німецька класична політична філософія.

Семінар 20

1. Особливості становлення політичної думки в Німеччині.
2. І. Кант про право, мораль та політику.
3. Держава і громадянське суспільство у вченні Г.-В.-Ф. Гегеля.

Тема 15. Соціально-політичні утопії XIX століття. Марксизм як новий тип соціального мислення.

Семінар 21

1. Сутність марксизму як нового типу соціально-політичних вчень.
2. Марксистська концепція держави і влади.
3. «Демократичний соціалізм» Е. Бернштейна.
4. Концепція суспільного прогресу К. Каутського.

Тема 16. Соціально-політична думка Західної Європи кінця XIX ст.–поч. XXст.

Семінар 22

1. Теорія політики М. Вебера.
2. Теорія демократії А. де Токвіля.

3. Теорії еліт і політичного класу В. Парето і Р. Моски.
4. Політичний раціовіталізм Х. Ортега-і-Гасет.

**Тема 17. Теорії інституціоналізму. «Реалістичні» тенденції в політичній науці.
Семінар 23**

1. М. Оріу як засновник теорії інституціоналізму.
2. К. Шмітт про сутність, поняття і категорії «політичне».
3. Й. Шумпетер як теоретик політичної методології.
4. Теорія пізнання соціально-політичних процесів К. Мангейма.
5. Початок захисту, презентації індивідуальних завдань.

Змістовий модуль 5.

Політико-правові парадигми та концепти (XX – поч. XXI ст.)

**Тема 18. Біхевіоралістичні теорії політики.
Семінар 24**

1. Чиказька школа політологічних досліджень. Біхевіоралізм про політичний процес як процес реалізації людської волі.
2. Основні параметри нової політичної науки за Ч. Мерріамом.
3. Біхевіористські засади теорії політики Г. Лассуелла.
4. Наукова методологія і теорія емпіричних досліджень А. Бентлі.

**Тема 19. Нормативні теорії влади і демократії.
Семінар 25**

1. Концептуальні засади нормативних політичних теорій.
2. Р. Даль як засновник концепції поліархічної демократії.
3. Демократія як селективна поліархія в концепції Д. Сарторі.
4. Основи політичної науки М. Дюверже.
5. Політична теорія Р. Арона.

**Тема 20. Теорія системного та структурно-функціонального аналізу політики.
Семінар 26**

1. Т. Парсонс як засновник школи структурного функціоналізму.
2. Г. Алмонд та Д. Істон як засновники системного аналізу політики.
3. Структуралізм у політичній теорії К. Леві-Строса.
4. Постструктуралізм М. Фуко.

**Тема 21. Компаративний і комунікативний аналіз політики.
Семінар 27**

1. Обґрунтування тоталітаризму Х. Арендт.
2. Загальна характеристика комунікативної політології Ю. Хабермаса.
3. Загальна характеристика компаративної політології Д. Аптера.

**Тема 22. Теорії модернізації.
Семінар 28**

1. Сутність теорії справедливості Дж. Роулза.
2. Сутність теорії політичної модернізації і розвитку С. Хантінгтона.
3. Критичний раціоналізм К. Поппера.

**Тема 23. Технократично-сцієнтичні концепції політичного розвитку.
Семінар 29**

1. Сутність технократичних теорій Т. Веблена та Дж. Гелбрайта.
2. Теорія індустріального та постіндустріального суспільства Д. Белла.

3. Постіндустріальна прогностика Е. Тофлера.
4. Концепції інформаційного суспільства Й. Масуди і М. Кастельса.
5. Політична теорія Р. Арона.

Тема 24. Теорія розвитку світової політики.

Семінар 30

Контрольна робота. Тести по проблематиці: Основоположні роботи в галузі міжнародних відносин та геополітики.

Індивідуальне завдання

Перший семестр

1. Місце і роль «Історії зарубіжних політичних вчень» у системі соціально-гуманітарного знання.
2. Про підтримку та зміцнення влади (трактат «Артхашастра»).
3. Соціально-політичні ідеї у вченні Конфуція.
4. Політичне вчення школи легістів.
5. Платон про політику як знання і мистецтво.
6. Аристотель про політичну суть людини-громадянина.
7. Цицерон про громадянина як суб'єкта права та держави.
8. Політична концепція Сенеки.
9. Етико-політичні погляди стоїків.
10. Політична доктрина Фоми Аквінського.
11. Політична концепція Марсилія Падуанського.
12. Політичне вчення Нікколо Макіавеллі.
13. Вчення Жана Бодена про державу.
14. Соціально-політичний зміст Реформації.
15. Політична філософія Томаса Мора і Томмазо Кампанелли.
16. Порівняльна характеристика політичних ідей Бенедикта Спінози і Гуго Гроція.
17. Томас Гоббс про співвідношення суспільства та держави.
18. Ліберально-філософська теорія Джона Локка.
19. Політичні і правові ідеали Вольтера.

Другий семестр

1. Політичне вчення Шарля-Луї Мотеск'є.
2. Політичне вчення Жан Жака Руссо.
3. Політичне вчення Мореллі.
4. Політичне вчення Джамбатісти Віко
5. Томас Пейн про державу.
6. Політичні ідеї Томаса Джефферсона.
7. Політичне вчення Джеймса Медісона.
8. Політико-правове А. Гамільтона
9. Едмунд Берк – основоположник класичного консерватизму.
10. Політичне вчення Б. Констана.
11. Вчення Ж. А. де Кондорсе про природні права людини та політичні свободи громадян.
12. Вплив Алексіса Токвіля на розвиток теорії демократії.
13. Макс Вебер – засновник сучасної політичної науки.
14. Загальні особливості розвитку політичної думки в Західній Європі на рубежі XIX-XX ст.
15. Роберт Міхельс – засновник сучасної партології.
16. Лев Троцький як політичний теоретик і практик.
17. Політична теорія Карла Шмітта.
18. Теорія інституціоналізму М. Оріу.

19. Теорія елітарної демократії Йозефа Шумпетера.
20. Політична ідеологія і утопія в теорії Карла Мангейма.
21. Чиказька школа як перший науковий центр політологічних досліджень.
22. Біхевіоралізм як нова парадигма політичної науки.
23. Наукова теорія і теорія емпіричних досліджень А. Бентлі.
24. Роберт Даль як засновник теорії плюралістичної демократії.
25. Особливості флорентійської школи політичної науки.
26. Теорія демократії де Сарторі.
27. Політична теорія Р. Арона.
28. Основи політика М. Дюверже.
29. Талкотт Парсонс як засновник школи структурного функціоналізму.
30. Г. Алмонд, Д. Істон – засновники системного аналізу політики.
31. Політична комунікація як об'єкт дослідження Юргена Хабермаса.
32. Ханна Арендт про тоталітаризм.
33. Компаративістська політична наука (за Д. Аптером).
34. Теорія справедливості Дж. Роулза.
35. Теорія модернізації і розвитку Самюеля Хантінгтона.
36. Критичний раціоналізм К. Поппера.
37. Технократичні теорії Т. Веблена і Дж. Гелбрайта.
38. Теорія індустріального та постіндустріального суспільства Д. Белла.
39. Концепція інформаційного суспільства Й. Масуди і М.Кастельса.
40. Цивілізаційний розвиток (за С. Гантінгтоном).
41. С. Роккан про геополітику.
42. Концепція Збігнева Бжезінського про світову першість

Індивідуальне завдання підлягає захисту Здобувачем на заняттях, які призначаються додатково.

Індивідуальне завдання може бути виконане у різних формах. Зокрема, Здобувачі можуть зробити його у вигляді реферату. Реферат повинен мати обсяг від 18 до 24 сторінок А4 тексту (кегель Times New Roman, шрифт 14, інтервал 1,5), включати план, структуру основної частини тексту відповідно до плану, висновки і список літератури, складений відповідно до ДСТУ 8302:2015. В рефераті можна також помістити словник базових понять до теми. Водночас індивідуальне завдання може бути виконане в інших формах, наприклад, у вигляді дидактичного проєкту, у формі презентації у форматі Power Point. В цьому разі обсяг роботи визначається індивідуально – залежно від теми.

Література, що рекомендується для виконання індивідуального завдання, наведена у цій робочій програмі, а в електронному вигляді вона розміщена на Освітньому сайті КНУБА, на сторінці кафедри.

Також як виконання індивідуального завдання за рішенням викладача може бути зарахована участь Здобувача у міжнародній або всеукраїнській науково-практичній конференції з публікацією у матеріалах конференції тез виступу (доповіді) на одну з тем, дотичних до змісту дисципліни, або публікація статті на одну з таких тем в інших наукових виданнях.

Текст індивідуального завдання подається викладачу не пізніше, ніж за 2 тижні до початку сесії. Викладач має право вимагати від Здобувача доопрацювання індивідуального завдання, якщо воно не відповідає встановленим вимогам.

Розподіл годин самостійної роботи здобувачів

№	Назва теми	Кількість годин
---	------------	-----------------

I семестр		
Змістовий модуль 1.		
1	Теоретико-методологічні засади ІЗПВ	2
2	Політична думка Стародавнього світу.	2
3	Реферування першоджерела. Платон «Держава», «Закони»	4
	Реферування першоджерела. Аристотель «Політика»	4
	Модульний контроль. Тести.	2
Змістовий модуль 2.		
4	Грецька та римська стоя	2
5	Політичне вчення Цицерона	2
6	Державно-правові ідеї Реформації.	2
	Реферування першоджерела. Н. Мак'явеллі «Государь»	2
	Реферування першоджерела. Т. Гоббса «Левіафан...»	2
	Реферування першоджерела. Дж. Локк «Два трактати про правління»	2
	Реферування першоджерела. Б. Спіноза «Моральні листи до Луцилія»	2
	Презентація індивідуальних завдань.	6
	Підготовка до заліку	6
	<i>За I семестр</i>	<i>40</i>
II семестр		
Змістовий модуль 3.		
7	Просвітництво: історія та сучасність. С. Пінкер «Просвітництво сьогодні»	2
8	Реферування першоджерела. Ж.-Л. Монтеск'є «Про дух законів»	2
9	Реферування першоджерела. Ж.-Ж. Руссо «Суспільний договір»	2
	Реферування першоджерела. А. де Токвіль «Демократія в Америці»	2
Змістовий модуль 4.		
	Політичні вчення доби Великої французької революції. Класичний консерватизм.	2
	Марксизм: теорія, ідеологія, політика.	2
	Соціал-демократизм: теорія, ідеологія, політика.	2
	Презентація індивідуальних завдань.	6
Змістовий модуль 5.		
10	Біхевіоралістська та постбіхевіоралістська парадигми	2
11	Теорія інституціоналізму, неоінституціоналізму, нового інституціоналізму	2
12	Теорії демократії, поліархії.	2
	Геополітичні концепції.	2
	Контрольна робота. Тести.	2
13	Підготовка до іспиту	30
	<i>За II семестр</i>	<i>60</i>
	Всього	100

Політика щодо академічної доброчесності

Списування під час контрольної роботи, тестування та інших опитувань, які проводяться у письмовій формі, заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). У разі виявлення фактів списування з боку здобувача він отримує інше завдання. У разі повторного виявлення призначається додаткове заняття для проходження тестування.

Політика щодо відвідування

Здобувач, який пропустив аудиторне заняття з поважних причин, має продемонструвати викладачу та надати до деканату факультету документ, який засвідчує ці причини.

За об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування, наукова та науково-практична конференція (круглий стіл) тощо) навчання може відбуватись в онлайн формі за погодженням з керівником курсу.

Методи контролю та оцінювання знань

Основні форми участі Здобувачів у навчальному процесі, що підлягають поточному контролю: виступ на практичних заняттях; доповнення, опонування до виступу, рецензія на виступ; участь у дискусіях; аналіз першоджерел; письмові завдання (тестові, індивідуальні роботи у формі рефератів); та інші письмові роботи, оформлені відповідно до вимог. Кожна тема курсу, що винесена на лекційні та практичні заняття, відпрацьовується Здобувачами у тій чи іншій формі, наведеній вище. Обов'язкова присутність на лекційних заняттях, активність впродовж семестру, відвідування/відпрацювання усіх аудиторних занять, виконання інших видів робіт, передбачених навчальним планом з цієї дисципліни.

При оцінюванні рівня знань Здобувача аналізу підлягають:

- характеристики відповіді: цілісність, повнота, логічність, обґрунтованість, правильність;
- якість знань (ступінь засвоєння фактичного матеріалу): осмисленість, глибина, гнучкість, дієвість, системність, узагальненість, міцність;
- ступінь сформованості умінь поєднувати теорію і практику під час розгляду ситуацій, практичних завдань;
- рівень володіння розумовими операціями: вміння аналізувати, синтезувати, порівнювати, абстрагувати, узагальнювати, робити висновки з проблем, що розглядаються;
- досвід творчої діяльності: вміння виявляти проблеми, розв'язувати їх, формувати гіпотези;
- самостійна робота: робота з навчально-методичною, науковою, допоміжною вітчизняною та зарубіжною літературою з питань, що розглядаються, вміння отримувати інформацію з різноманітних джерел (традиційних; спеціальних періодичних видань, ЗМІ, Internet тощо).

Тестове опитування може проводитись за одним або кількома змістовими модулями. В останньому випадку бали, які нараховуються Здобувачу за відповіді на тестові питання, поділяються між змістовими модулями.

Результати поточного контролю заносяться до журналу обліку роботи. Позитивна оцінка поточної успішності Здобувачів за відсутності пропущених та невідпрацьованих практичних занять та позитивні оцінки за індивідуальну роботу є підставою для допуску до підсумкової форми контролю. Бали за аудиторну роботу відпрацьовуються у разі пропусків.

Методи контролю

Підсумковий контроль здійснюється під час проведення екзаменаційної сесії з урахуванням підсумків поточного та модульного контролю. Під час семестрового контролю враховуються результати здачі усіх видів навчальної роботи згідно зі структурою кредитів.

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою.

Розподіл балів для дисципліни

Розподіл балів для дисципліни з формою контролю залік

Поточне оцінювання		Індивідуальне завдання	Підсумкові тести	Сума Балів
Семестр I				
Змістові модулі				
1	2			
25	25	20	30	100

Семестр II				
Змістові модулі			Індивідуальне завдання	Екзамен
3	4	5		
15	20	15	20	30
				100

Шкала оцінювання індивідуальної роботи

Оцінка за національною шкалою	Кількість балів	Критерії
відмінно	20	відмінне виконання (розкриття теми, посилання та цитування сучасних наукових джерел (не старше 2019 року), дотримання норм доброчесності)
	18	відмінне виконання з незначною кількістю помилок виконання (розкриття теми, посилання та цитування сучасних наукових джерел (більшість з яких не старше 2019 року), дотримання норм доброчесності)
добре	17	виконання вище середнього рівня з кількома помилками (розкриття теми в межах об'єкта та завдань роботи, посилання та цитування сучасних наукових джерел (серед яких є такі, що не старше 2019 року), дотримання норм доброчесності)
	13	виконання з певною кількістю помилок (розкриття теми в межах об'єкта та завдань роботи, наявність посилань та цитувань наукових джерел, дотримання норм доброчесності)
задовільно	12	виконання роботи задовольняє мінімальним критеріям помилок (розкриття теми в основному в межах об'єкта роботи, наявність концептуального апарату роботи, присутність не менше 5 посилань та цитувань наукових джерел, дотримання норм доброчесності)

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	Зараховано
82-89	B	Зараховано
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	
35-59	FX	Не зараховано з можливістю повторного складання
<u>0-34</u>	F	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Умови допуску до підсумкового контролю

Здобувачу, який має підсумкову оцінку за дисципліну від 35 до 59 балів, призначається додаткова сесія. В цьому разі він повинен виконати додаткові завдання, визначені викладачем.

Здобувач, який не виконав вимог робочої програми по змістових модулях, не допускається до складання підсумкового контролю. В цьому разі він повинен виконати визначене викладачем додаткове завдання по змісту відповідних змістових модулів в період між основною та додатковою сесіями.

Здобувач має право на апеляцію результатів підсумкового контролю. Правила подання та розгляду апеляції визначені внутрішніми документами КНУБА, які розміщені на сайті КНУБА та зміст яких доводиться Здобувачам до початку вивчення дисципліни.

Методичне забезпечення дисципліни

Підручники

1. Історія політичної думки: підручник у 2-х т. / за заг. ред. Н. М. Хоми. 2-е вид., перероб. I доп. – Львів: Новий Світ – 2000, 2020. – 404 с.

Навчальні посібники

1. Кирилюк Ф. М. Історія зарубіжних політичних вчень. Навчально-методичний комплекс в 4-х частинах. Змістовна частина I «Політична думка в Стародавньому світі». Київ: Вид. «Центр учбової літератури», 2024. 314 с. <https://jurkniga.ua/contents/istoriya-zarubizhnikh-politichnikh-vchen-zmistovna-chastina-1-politichna-dumka-v-starodavnomu-sviti.pdf>

Змістовна частина 2 "Політична думка Середньовіччя та доби Відродження. Київ: Вид. «Центр учбової літератури», 2024. 292 с. <https://jurkniga.ua/contents/istoriya-zarubizhnikh-politichnikh-vchen-zmistovna-chastina-2-politichna-dumka-serednovichchya-ta-dobi-vidrodzhennya.pdf>

Змістовна частина 3 "Політичні вчення доби Просвітництва". Київ: Вид. «Центр учбової літератури», 2024. 460 с. <https://jurkniga.ua/contents/istoriya-zarubizhnikh-politichnikh-vchen-zmistovna-chastina-3-politichni-vchennya-dobi-prosvitnitstva.pdf>

Змістовна частина 4 "Політична думка середини XIX - середини XX ст.". Київ: Вид. «Центр учбової літератури», 2024. 264 с

2. Кирилюк Ф. М. Практикум з історії зарубіжних політичних вчень: навч.-метод. Комплекс: В 2 ч. – К.: Знання України, 2016. – Ч. 1 - 399 с., ч. 2 - 351 с.

3. Любохинець Л. С. Історія політичних та економічних вчень: навч. посіб. К.: «Центр учбової літератури», 2019. 294 с.

Конспект лекцій

Історія зарубіжних політичних вчень: конспект лекцій, затверджений на засіданні кафедри політичних наук і права 28 червня 2024 р., протокол №12. Уклад. С.В. Стеценко. 133с. <https://org2.knuba.edu.ua/course/view.php?id=2610>

Методичні література

1. Історія зарубіжних політичних вчень: Методичні рекомендації з підготовки до практичних занять, виконання індивідуальних завдань та самостійної роботи для студентів спеціальності 052 «Політологія». Уклад. С.В. Стеценко. Київ-Тернопіль: КНУБА, ФОП Шпак В.Б., 2022. 36 с

https://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/208416/mod_resource/content/1/metodrekomentatsii.pdf

2. Стеценко С.В., Єгоров В.В. Історія зарубіжних політичних вчень. Електронний курс. <https://org2.knuba.edu.ua/course/view.php?id=2610> Протокол №15 засідання Вченої ради КНУБА від 24.11.2023.

Додаткова література

Монографії, хрестоматії, наукові доповіді, наукові статті

1. Аджемоглу Д., Робінсон Дж. Вузкий коридор. Держави, суспільства і доля свободи \ пер. з англ. Геннадій Шпак. - К.: Наш Формат, 2020. – 520 с. : іл.
2. Батлер-Боудон Т. 50 видатних творів. Політика / Пер. з англ. Романа Ключка. – К.: Видавнича група КМ-Букс, 2019. – 480 с.
3. Баумейстер А. Паломництво до місць народження думки: Ле-Бек, Толедо, Париж і Тодтнауберг. Історико-філософські студії і рефлексії / Баумейстер; - К.:»Колесо життя», 2024. – 200 с.
4. Демократія кризь віки та континенти: погляд здалеку. За ред. Б. Айзехена та С. Стоквелла; пер. з англ. Р. Машкової, О. Хоменко; вступ. слово А. Єрмолаєва. – Харків: Фоліо, 2017.
5. Класики політичної думки від Платона до Макса Вебера / За ред. Є. Причепи. – К., 2002.
6. Консерватизм. Антологія / Упоряд. О. Проценко, В. Лісовий – К.: Смолоскип, 2000.
7. Лібералізм. Антологія / Упоряд. О. Проценко, В. Лісовий – К.: Смолоскип, 2002.
8. Лютий Т. Пригоди філософських ідей Західного світу (від давнини до сучасності). Видання друге, виправлене і доповнене. – К.: Темпора, 2021. – 384 с. з іл.
9. Манан П. Природний закон і права людини. Пер. з фр. Валентина Омелянчика. – К.: Стилос, 2019. – 160 с.
10. Мясоутов Ш. К. Основи мусульманського права: Навч. посібник. – К., 2002.
11. Націоналізм. Антологія / Упоряд. О. Проценко, В. Лісовий – К.: Смолоскип, 2000.
12. *Себайн Джордж Г., Торсон Томас Л.* Історія політичної думки. — К.: Основа, 1997.
13. Скрутон Р. Консерватизм. Запрошення до великої традиції \ пер. з англ. Катерина Диса. – К.: Наш Формат, 2022. – 176 с.
14. Стеценко С. В. Історична пам'ять як інструмент стратегії актуалізації національної ідентичності. Держава і право: Зб. наук. праць. Юридичні і політичні науки. Вип. 91 / Ін-т держави і права В.М.Корецького НАН України. Київ: Юридична думка, 2022. С. 244-248.
15. Стеценко С. В. Ідентичність проєкту майбутнього у повоєнній Україні. Просторовий розвиток: Наук.-техн. Збірник / Головн. Ред. П.М. Куліков. – К., КНУБА, 2022. – Вип. 1. С. 246-253.
16. Філософія політики: Хрестоматія: У 4 т. / Авт.-упоряд.: В. П. Андрущенко (кер.) та ін. – К.: Знання України, 2003.
17. Фукуяма Ф. Лібералізм і його протиріччя / пер. з англ. Катерина Диса. – К.: Наш Формат, 2023. – 152 с.
18. Харари Ю. Н. Sapiens: людина розумна. – К.: Наш Формат, 2016. – 544 с.
19. Хрестоматія з історії політичних вчень: Посібник/ Упоряд. та автор коментарів *Уривалкін О. М.* – К.: Дакор, КНТ, 2008. – 456 с.

Інформаційні ресурси:

Національна бібліотека ім. В. І. Вернадського. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ubuv.gov>

Національна бібліотека ім. Я.Мудрого - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.uplu.kiev.ua/>

Державна науково-технічна бібліотека України (Київ). - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.gutb/u-t/org/>

Харківська державна наукова бібліотека ім. В.Г. Короленка. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://korolenko/kharkov>

Vuzlib. Економіко-правова бібліотека. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://vuzlib.net>

Бібліотека **Київського Національного університету будівництва і архітектури.** - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://library.knuba.edu.ua/>

Освітній сайт **Київського Національного університету будівництва і архітектури**.
[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://org2.knuba.edu.ua/course/view.php?id=966>